

SUPLUSVESI, SUPELRANNAD JA SUPLUSKOHAD 2006

Aune Annus

© Tervisekaitseinspeksioon
planeerimise ja monitooringu osakonna peaspetsialist

Tervisekaitseinspeksiooni andmetel oli 2006. a. supelrandu ja supluskohti kokku 89 (supelrandu - 23 ja supelkohti – 66). Supelrandade arv ei ole viimastel aastatel muutunud, samas ametlikke supluskohti oli võrreldes 2005.aastaga rohkem.

Ametlikud supluskohad ja supelrannad moodustavad kõigist võimalikest suplemiseks kasutatavatest veekogudest vaid väga väikese osa. Ametlikes supluskohtades ja randades on tagatud nende korrashoid ning jälgitakse veekvaliteeti.

Tabel 1. Supelrandade ja supluskohtade arv 2006. a.

Maakond	Supelrandu	Supluskohti	KOKKU
Harjumaa (v.a Tallinn)	0	1	16
Hiiumaa	0	6	6
Ida-Virumaa	3	7	10
Järvamaa	2	7	9
Jõgevamaa	1	5	6
Läänemaa	1	2	3
Lääne-Virumaa	1	4	5
Pärnumaa	1	7	8
Põlvamaa	1	1	2
Raplamaa	0	2	2
Saaremaa	1	2	3
Tartumaa	4	2	6
Tallinn	4	1	5
Valgamaa	1	3	4
Viljandimaa	1	1	2
Võrumaa	2	0	2
KOKKU	23	66	89

Supelrandade vähesuse põhjuseks võib pidada suuri kulutusi supelrandade korrashoiuks ning kõigi Vabariigi Valitsuse 25. juuli 2000. a määruses nr 247 ”[Tervisekaitse nõuded supelrannale ja suplusveele](#)” toodud nõuete (suplusvee kvaliteedi, ranna hoonestuse, sisustuse ning heakorra) täitmiseks. Samas supluskohtade puhul esitab eelpool mainitud määrus nõuded

ainult vee kvaliteedile. Seetõttu eelistatakse ranna nimetamist pigem supluskohaks kui supelrannaks. Ranna nimetamine supelrannaks sõltub ainult omavalitsuste otsusest.

Tabel 2. Supelrandade ja supluskohtade arv 2002.-2005.a

Aasta	Supelrandu	Supluskohti	Kokku
2002	31	84	115
2003	25	97	122
2004	23	105	128
2005	23	49	72
2006	23	66	89

SUPLUSVEE KVALITEET

[* Supelrandade ja supluskohtade nimekiri ning nende vee kvaliteet 2006.a.](#)

[* Suplusvee analüüside tulemused 2006.a tabelina](#)

Supelrandade ja supluskohtade veekvaliteet peab vastama Vabariigi Valitsuse 25. juuli 2000.a määruses nr 247 "[Tervisekaitseõuded supelrannale ja suplusveele](#)" nõuetele.

Suplusvee kvaliteeti kontrolliti kogu suplushooaja vältel. Enamus supelrandades alustati proovide võtmisega juba kuu aega enne hooaja algust. Keskmiselt võeti ühest supelrannast/supluskohast 10 proovi.

Kokku tehti 2006. aastal 9534 analüüsi, neist ei vastanud kehtestatud nõuetele 290 ehk 3,05%. Mikrobioloogia analüüse tehti kokku 2039, neist mittevastavaid oli 16 ehk 0,8%. Keemilisi ja füüsikalisi analüüse tehti 7495, neist mittevastavaid oli 274 ehk 3,66%.

Supelrannad ja supluskohad on jaotatud mere ehk ranniku ning siseveekogude äärseteks. Mere ääres asub 41 supelranda/supluskohta ning siseveekogude ääres 48. Ranniku äärsete supelrandade/supluskohtade vee analüüsides ületas piirnorme 15 mikrobioloogia analüüsi e. 1,6% ning keemilistest/füüsikalistest analüüsides 92 e. 2,7%. Siseveekogude analüüsides ei

vastanud mikrobioloogilistele nõuetele 1 e. 0.09%, keemilistele/füüsikalistele nõuetele 182 e. 4,5%.

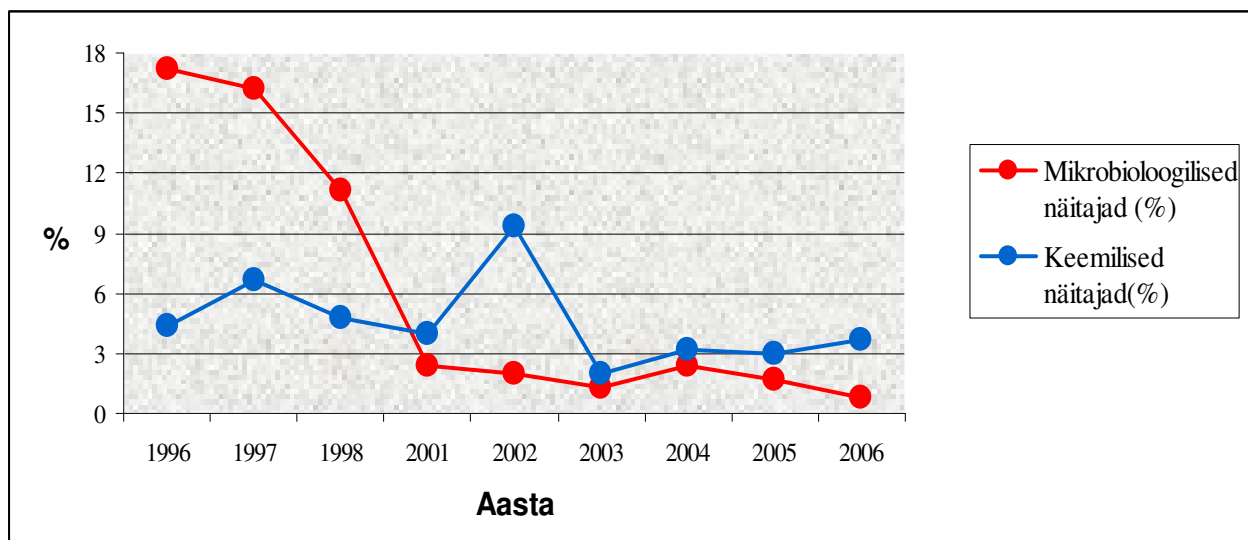
Peamiselt ületasid norme mikrobioloogilistest näitajatest fekaalsed coli-laadsed bakterid (6 proovis) ja fekaalsed streptokokid (8 proovis) ning keemilistest/füüsikalistest näitajatest läbipaistvus, lahustunud hapniku sisaldus, pH ning ammonium.

Tabel 3. Suplusvee tehtud ning mittevastavate analüüside arv.

NÄITAJA	TEHTUD ANALÜÜSIDE ARV			NEIST MITTEVASTAVAID			MITTEVASTAVUSE %		
	Meri	Sisevee-kogu	KOKKU	Meri	Sisevee-kogu	KOKKU	Meri	Sisevee-kogu	KOKKU
MIKROBIOLOOGIA	956	1083	2039	15	1	16	1,57	0,09	0,78
KEEMIA + FÜÜSIKA	3432	4063	7495	92	182	274	2,68	4,48	3,66
KOKKU	4388	5146	9534	107	183	290	2,44	3,56	3,04

Tabel 4. Suplusvee nõuetele mittevastavate analüüside protsent

Aasta	1996	1997	1998	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mikrobioloogilised näitajad (%)	17,2	16,2	11,1	2,4	2	1,3	2,4	1,7	0,78
Keemilised näitajad(%)	4,4	6,7	4,8	4	9,3	2	3,2	3	3,66

Joonis 1. Suplusvee nõuetele mittevastavate analüüside protsent

Sinivetikad

Supelrandades on probleemiks ka sinivetikate vohamine, mis võib tekitada tervisehäireid. Potentsiaalselt toksiliste vetikate olemasolu suplusvees kontrolliti vee värvuse ja läbipaistvuse olulise muutuse korral või kui nende esinemise tõenäosus oli suurenenud.

Augusti alguses esines Peipsi järvel massiliselt potentsiaalselt toksiliste sinivetikate õitsenguid. Seetõttu oli suplemine mittesoovitav Kauksi supelrannas ning teistes Ida-Virumaa, Jõgevamaa ja Tartumaa Peipsi äärsetes supluskohtades.

SINILIPP

2006.a. oli Eestis kaks sinilipu randa: Pühajärve ja Võsu rand.

Sinilipp on Rahvusvahelise Keskkonnakoolituse Fondi FEE poolt koordineeritav rahvusvaheliselt tuntud ökomärgis, mis näitab, et supelrand või väikesadam on keskkonnasõbralikult majandatud ning ümbrus on puhas ja turvaline.

Sinilipp on sümbol, mis tähendab, et on järgitud erinevates riikides kehtivaid ühtseid kriteeriume, mis jagunevad nelja alagruppi:

- keskkonnakoolitus ja informatsioon
- keskkonna juhtimine /keskkonnasõbralik majandamine/ keskkonnavalane tegevus
- turvalisus ja hea teenindus
- vee kvaliteet (joogivesi, suplusvesi)

Sinilipp on tunnustus kogu piirkonnale - linnale, maakonnale, vallale, külale - sest väikesadamatel ja supelrandadel on kohalikus elus väga oluline osa.

Sinilipp heisatakse pidulikult traditsiooni kohaselt 5. juunil, maailma keskkonnakaitsepäeval.

(<http://www.hem.ee/>)

Suplusvee aruanne Euroopa Liidule

Iga aasta lõpuks peavad kõik EL liikmesriigid esitama oma suplusvee andmed EL suplusvee aastaaruande jaoks. Komisjon avaldab aruande kord aastas enne järgmise suplushooaja algust.

2006.a. esitasime suplusvee andmeid EL-le kolmandat korda. Esitatud sai 72 supluskohta ja supelranna andmed (23 supelranda ja 49 supluskohta) - samad mis eelmiselgi aastal. Neist 34 asuvad mere ääres ning 38 siseveekogude ääres.

Andmed tuli esitada Access andmebaasina, mis sisaldas supluskohtade koodi, nimetust, asukohta, koordinaate, veekoguliiki, suplushooaja algust ja lõppu, võetud proovide arvu, iga näitaja kohta tehtud analüüside arvu ja mittevastavate analüüside arvu.

Supluskohta vastavus arvutatakse viie näitaja: coli-laadsete bakterite, fekaalsete coli-laadsete bakterite, mineraalõlide, pindaktiivsete ainete ning fenoolide alusel. Iga eelpool toodud näitaja analüüsides peab 95% vastama vähemalt kohustuslikele nõuetele. Kui kas või ühe näitaja puhul rohkem kui 5% analüüsides ei vasta nõuetele, loetakse supluskoht nõuetele mittevastavaks.

Selle järgi vastasid 2006. a. kõik siseveekogude ääres olevad supluskohad ja supelrannad nõuetele. Kuid rannikuäärsetest supelrandadest/supluskohtadest ei vastanud nõuetele 3 kohta Harjumaal (Klooga supluskoht, Kakumäe rand ja Stroomi rand). Klooga supluskohas ületasid

norme fekaalsed coli-laadsed kahes proovis, Kakumäe rannas ühes proovis ning Stroomi rannas kolmes proovis, lisaks viimases ületasid normi ka coli-laadsed ühes proovis.

Võrreldes eelmise aastaga on nii mere äärsete kui ka siseveekogude äärsete supluskohtade paranemist oluliselt märgata. Samas peab märkima, et suuremas osas supluskohtades võib veekvaliteet olla väga kõikuv – need mis olid eelmisel aastal väga hea kvaliteediga, võivad see aasta olla hea kvaliteediga või üldse mitte vastata nõuetele (nt. Kakumäe rand) või vastupidi, mis eelmisel aastal olid viletsa kvaliteediga on see aasta, kas hea või väga hea kvaliteediga (nt. Väana-Jõesuu, Laherand). Sellist vee kvaliteedi (statistilist) kõikumist mõjutavad nii ilmastiku tingimused, võimalikud erinevad reostusallikad, kui ka võetud proovide arv, sest enamuse supelrandades ja supluskohtades võetakse suplushooaja jooksul 7-11 veeproovi, mis oli minimaalne võimalik kogus, seetõttu kasvõi ühe näitaja analüüsi mittevastavuse puhul tuleb mittevastavus suurem kui 5% ning supelranna/supluskoha vesi loetakse automaatselt mittevastavaks.

[EL suplusvee aruanded 2005. aasta suplushooaja kohta](#)